

Posudek školitele na bakalářskou práci

Regionální vývoj plodnosti v Itálii mezi lety 1990–2022

Autor: Eliška Ponikelská

Rozsah: 74 číslovaných stran včetně 13 stran přílohové části; samotná textová část je v rozsahu 45 stran.

Eliška Ponikelská předkládá bakalářskou práci, jejímž tématem je regionální diferenciací plodnosti v italských regionech na úrovni NUTS 1 a NUTS 2 od počátku devadesátých let minulého století po poslední dostupná data (rok 2022). Téma práce je relevantní, neboť změny v reprodukčním chování, kterými dříve či později a s různou intenzitou v posledních dekádách procházely a stále procházejí evropské populace, jsou významné. Itálie navíc patří mezi země bývalého „západního bloku“, u nichž došlo jednomu z nejvýraznějších poklesů intenzit plodnosti, proto zaměření na odlišnosti napříč italskými regiony může objasnit mnohé okolnosti průběhu těchto změn.

Struktura bakalářské práce je standardní, obsahuje čtyři hlavní kapitoly a (trochu překvapivě s ohledem na číslovaný *Úvod*) nečíslovaný *Závěr*. Po nastínění problematiky a popisu Itálie v *Úvodu* je pozornost zaměřena teoretické uchopení problematiky, resp. popisem změn v reprodukčním chování v Evropě v průběhu 20. století a zasazení vývoje plodnosti v samotné Itálii do historicko-sociálního kontextu. Autorka zde pracuje s odpovídající dostupnou literaturou, která pokrývá téma v poměrně širokém, avšak nikoliv vyčerpávajícím spektru, přičemž pozornost je dále zaměřena na objasnění konceptu tzv. lowest-low fertility v italském kontextu. Na základě prostudování pro účely bakalářské práce poměrně širokého spektra literatury jsou pak stanoveny dvě výzkumné otázky a tři hypotézy, které by bylo však vhodné příště více provázat s prostudovanou literaturou.

Data pro analytickou část práce autorka čerpala ze statistického úřadu Itálie, což lze považovat za relevantní datový zdroj. V rámci metod analýzy si studentka vystačila se základními ukazateli intenzity a časování plodnosti, což lze pro práci tohoto typu vnímat jako dostačující. Za pozornost určitě stojí také snaha autorky sledovat změny v porovnání obou úrovní regionálního členění (NUTS 1 a NUTS 2) pomocí analýzy rozkladu rozptylu, který umožňuje určit sílu vlivu jednotlivých meziregionálních rozdílů. Lze ocenit také zařazení kapitoly 3.2.1, kde popisuje datové i metodologické limitace práce.

Hlavní analytická kapitola (kapitola 4) je rozdělena na tři hlavní části. V první je pomocí základních vývojových grafů sledován vývoj základních ukazatelů intenzity a struktury plodnosti na úrovni NUTS 1. Ve druhé části jsou tyto změny sledovány nejprve pomocí kartogramů, které buď porovnávají vývoj daného ukazatele v čase napříč čtyřmi průměrnými tříletými obdobími, nebo jako relativní změnu mezi počátečním a koncovým obdobím, posléze je pozornost zaměřena na jednotlivé regiony, kdy dle úrovně NUTS 1 jsou detailněji studovány odlišnosti příslušných regionů NUTS 2. Tyto dvě kapitoly jsou zpracovány standardně, grafy, tabulky i kartogramy jsou přehledné a doplňující text je převážně popisného charakteru, ale občas se snaží najít i oporu těchto změn v dostupné literatuře. Třetí analytická kapitola hledá odpověď na vliv úrovně administrativního členění na regionální diferenciaci plodnosti. Využity jsou základní statistické charakteristiky polohy i variability, Spearmanův pořadový korelační koeficient i již výše zmíněná analýza rozptylu. Z přístupu zpracování a popisu výsledků je patrné, že autorka není v těchto metodách tolik kovaná, jako v demografické části, i tak oceňuji snahu o zařazení této kapitoly a aplikaci statistických metod na studovaná data. V *Závěru* práce autorka shrnuje získané poznatky, vrací se k výzkumným otázkám a verifikuje stanovené hypotézy. Přílohová část pak obsahuje ve formě tabulek a grafů některé další detailnější výsledky.

Předkládaná práce Elišky Ponikelské je dle mého názoru standardní ukázkou možnosti zpracování základní analýzy vývoje regionální diferenciaci demografických ukazatelů. Práce obsahuje všechny potřebné aspekty, opírá se o relevantní literaturu, kterou korektně cituje, a o spolehlivé datové zdroje, správně aplikuje základní demografické i statistické analýzy; práce je čtivá, přehledná a graficky velmi dobře zpracovaná.

Z výše uvedeného je zřejmé, že k předkládané práci nemám zásadní připomínky, a proto

doporučuji přijmout bakalářskou práci Elišky Ponikelské k obhajobě.

doc. RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.

Praha, 2024-05-20